

Членове на екипа на партньорската проверка:
Брайън НЮСЪН, Евростат
Йозеф Рихтер, Австрия (ръководител)
Хана Шлегрова, Чешки статистически офис

Партньорска проверка за прилагане на Кодекса на Европейската статистическа практика

Посетена страна: България
Дата: 18-20 април 2007 г.

5 юни 2007

1.	Резюме.....	3
2.	Въведение	4
3.	Заключения по принципи	5
	Принцип 1: Професионална независимост	5
	Принцип 2: Мандат за събиране на данни.....	8
	Принцип 3: Адекватност на ресурсите	9
	Принцип 4: Ангажименти за поддържане на качеството.....	10
	Принцип 5: Статистическа конфиденциалност	12
	Принцип 6: Безпристрастност и обективност.....	15
	Принцип 15: Достъпност и яснота.....	17
4.	Координационна роля на Националния статистически институт.....	19
5.	Акцент върху добрите практики.....	20
6.	Препоръки от екипа на партньорската проверка	21
7.	Списък на одобрените дейности по принципите на Кодекса	22
8.	Приложение А: Програма на посещенията	26
9.	Приложение Б: Списък на участниците.....	27

1. Резюме

Основни заключения:

Националният статистически институт (НСИ) на България е постигнал значителна степен на хармонизация с Кодекса на Европейската статистическа практика. Това е забележително постижение, особено като се има пред вид фактът, че статистическата система на България трябваше да претърпи две големи предизвикателства през последните двадесет години. Първата промяна беше свързана с преминаването от система на централизирана планова икономика към система на пазарно ориентирана икономика. Втората крачка беше приемането на Европейската статистическа система. Статистическата инфраструктура, която трябваше да осигури статистически данни, които вече са налични в останалите страни - членки на ЕС, трябваше да се развие за кратък период от време. За същия период икономиката и обществото се промениха радикално. Тези основни промени съдържат предизвикателства за НСИ, за потребителите на статистическа информация и за респондентите.

През 1999 г. беше приет нов Закон за статистиката (допълван и изменен през следващите години), което го направи съвместим с европейското законодателство. В съответствие с този закон и с Кодекса на Европейската статистическа практика. НСИ на България произвежда и разпространява европейска статистика. Принципите за професионална независимост, мандат за събиране на данни, безпристрастност, обективност и статистическа конфиденциалност се спазват изцяло или в най-висока степен.

НСИ на България има статут на държавна агенция. Като заключение от всички интервюта, които бяха направени в рамките на партньорската проверка, може да се каже, че всички потребители и обществеността като цяло смятат, че работата (дейността) на НСИ е независима и обективна.

Що се отнася до ресурсите, НСИ на България е изправена пред някои проблеми. Съществува дефицит на техническата инфраструктура и до известна степен - на организацията на производствения процес. Тъй като заплатите в НСИ са сравнително ниски, това води до все по-големи трудности при набиране и задържане на квалифициран персонал в условията на нарастваща конкуренция на пазара на труда.

НСИ поема твърд ангажимент по отношение на качеството. Висшето ръководство е напълно наясно, че трябва да се вземат редица мерки, за да се постигне пълно съответствие с Кодекса на Европейската статистическа практика. Системата за цялостно управление на качеството, базирана на модела на Европейската фондация за управление на качеството (EFQM) е част от Статистическата програма на НСИ за периода 2007-2012 г. При извършването на партньорската проверка оценката на хармонизирането с Кодекса на Европейската статистическа практика трябваше да се ограничи до показатели, описващи главно наличието на ръководни принципи и стандартизирани процедури в областта на качеството. Екипът на партньорската проверка няма пълномощията да отправя забележки или да коментира качеството на специфични статистически резултати.

Статистическата система на България е все още твърдо ориентирана към институционалните потребители. Статистическата програма е обект на консултации с всички министерства. Правителствените органи получават безплатно подробна статистическа информация. В резултат на това степента на удовлетвореност на институционалните потребители е много висока. Както показва изследването на удовлетвореността на потребителите и многото проведени интервюта, други потребители (които трябва да заплащат за

получаваните данни) са в по-малка степен доволни от политиката на разпространение на НСИ. В момента в България се разработва новата Интегрирана статистическа информационна система (ИСИС) и тя трябва да играе важна роля при осигуряването на по-лесен и по-евтин достъп на широката общественост до по-подробни статистически данни.

Съгласно Закона за статистиката НСИ и другите органи на статистиката (Българската народна банка и съответните дирекции и отдели в рамките на министерствата и другите правителствени органи) формират Националната статистическа система. Едни от основните задачи на НСИ са разработването на план за всички негови дейности, оказване на методологическа помощ и упражняване на контрол върху статистическите дейности, извършвани от всички органи на статистиката. Фактите, събрани по време на мисията, потвърждават, че координацията е много добра. От една страна, официални споразумения определят обмена на данни между НСИ и другите органи на статистиката. Освен това съществуват голям брой работни групи във всички статистически области (като част от мрежата от работни групи в държавната администрация). Тези работни групи са много полезни при разработването на обща методология, постигане на съвместимост на данните и като цяло - подобряване на качеството на данните.

2. Въведение

С приемането на Кодекса на Европейската статистическа практика Статистическият програмен комитет (SPC) се задължи да спазва неговите принципи. На своята среща на 25 май 2005 г. Статистическият програмен комитет одобри процедура за поетапен мониторинг относно прилагането на Кодекса. Тя ще продължи три години, през които самооценката на страните ще се комбинира с елементи на партньорска проверка, прилагане на добри практики (benchmarking) и мониторинг на базата на разяснителните индикатори, добавени към всеки принцип от Кодекса.

За периода декември 2005 - януари 2006 г. националните статистически институти и Евростат направиха своята самооценка, резултатите от която бяха обобщени от Евростат в доклад, представен на Икономическия и финансов комитет през май 2006 г. и публикувани в Интернет сайта на Евростат.

В допълнение към самооценката през 2006 г. започнаха партньорски проверки, организирани в рамките на Европейската статистическа система като следваща стъпка при прилагането на Кодекса. Те се смятат за жизненоважен елемент за прилагането на Кодекса, тъй като дават възможност да се подпомага споделянето на добрите практики и - което е особено съществено, да се подкрепя прозрачността в саморегулаторния подход. Този подход е разработен с цел да се подобри отговорността и да се подпомогне изграждането на доверие в интегритета на Европейската статистическа система, нейните процеси и резултати.

Партньорските проверки за Кодекса следват обща методология, която се фокусира върху институционалната среда и прилагането на следните принципи от Кодекса: 1. Професионална независимост; 2. Мандат за събиране на данни; 3. Адекватност на ресурсите; 4. Ангажменти за поддържане на качеството; 5. Статистическа конфиденциалност; 6. Безпристрастност и обективност; 15. Достъпност и яснота. По принцип партньорските проверки се ограничават до националния статистически институт и неговата координационна роля в една децентрализирана национална статистическа система. Заедно с този доклад се публикува кратък документ, предоставен от съответния национален статистически

институт, и обобщаващ ключовите аспекти от функционирането на националната статистическа система.

Въз основа на тридневното посещение на място и на материалите, предварително предоставени от НСИ и Евростат, членовете на екипа подготвят доклад, който оценява хармонизирането с Кодекса на Европейската статистическа практика на ниво индикатор и по принципи, като се следва 4-степенна скала за оценка. Докладът включва набор от дейности за подобряване по всички принципи на Кодекса, които са използвани в помощ на процеса на мониторинг относно прилагането на Кодекса в Европейската статистическа система.

Въпреки че интервюиращите базират своята оценка до известна степен на реална информация, все пак е необходимо да се отбележат известни ограничения в процеса на проверка. Така например екипът, извършващ проверката, е зависим от предоставените му материали (макар че от опитните проверяващи се очаква да посочат къде липсва съответната информация). В допълнение тези проверки се провеждат на стратегическа, широко организационна и системна база. Поради това не може със сигурност да се твърди, че някои практики, поведения или системи се прилагат във всички статистически области.

3. Заключение по принципи

Принцип 1: Професионална независимост

Професионалната независимост на статистическите органи от други управленски, регулаторни или административни служби, а също и от частния сектор, която осигурява доверие в европейската статистика.

Обща оценка:

НСИ на България има статут на държавна агенция. Неговата професионална независимост е гарантирана от Закона за статистиката (http://www.nsi.bg/LegalBasis_e/LegalBasis.htm). От всички интервюта, направени от екипа на партньорската проверка по време на посещението, става ясно, че общественото доверие в НСИ е много високо. Не се поставя под въпрос професионалната независимост на НСИ.

Показател 1.1. Със закона е определена независимостта на статистическия орган от политически и други външни намеси при производството и разпространението на официалните статистически данни.

Пълно съответствие

Коментари: Законът за статистиката изисква всички статистически дейности (включително разработването на методология и планирането на статистическите изследвания, получаването, събирането, обработването, анализирането и архивирането на статистическите данни, а също и предоставянето и разпространението на статистическата информация) да се ръководят от принципите на независимост и безпристрастност (чл. 2). В Закона безпристрастността се определя като цел и независим начин за извършване на статистическа дейност без намесата на политически или други групови интереси (§1 от Допълнителните разпоредби). Принципите на законност, надеждност, ефективност, адекватност, публичност и опазване на статистическата тайна също са залегнали в закона (чл. 2).

Показател 1.2. Ръководителят на статистическия орган има достатъчно висок статут в йерархията за осигуряване на достъп до висшите управленски равнища и държавните административни органи. Той/тя трябва да бъде в най-висока степен професионалист.

Пълно съответствие

Коментари: Йерархичното ниво на председателя на НСИ е сравнимо с най-високото (неполитическо) ниво на държавен служител, т.е. на генерален директор в другите държавни агенции. Председателят се назначава от министър-председателя с решение на Министерския съвет (чл. 8 от Закона за статистиката). Той/тя докладва пряко на министър-председателя. Неговото назначаване е за точно определен срок от време с договор (за период от 7 години, но не повече от 2 мандата) със специфични и точни условия за освобождаване.

Председателят на НСИ може да бъде викан от Министерския съвет при решаване на статистически въпроси. Но той не е член на Министерския съвет, а само наблюдател.

Процесът на номиниране и класиране на кандидатите за тази позиция не се третира в Закона за статистиката - би било полезно да има разяснение по този въпрос в статистическия закон.

Показател 1.3. Ръководителят на статистическия орган и, където е необходимо, ръководителите на органите на статистиката отговарят производството и разпространението на европейската статистика да става по независим начин.

Пълно съответствие

Коментари: НСИ отговаря за целия процес на производство на статистическа информация и за разпространението на резултатите (чл. 7). Председателят отговаря за организацията и управлението на НСИ. Участниците от всички области (министерства, потребители, изследователски институти) са на мнение, че НСИ е независим.

Показател 1.4. Ръководителят на статистическата институция и, където е необходимо, ръководителите на органите на статистиката отговарят еднолично за определянето на статистически методи, стандарти и процедури и за съдържанието и навременността на прессъобщенията.

Пълно съответствие

Коментари: Дефиницията на принципа на надеждност в Закона за статистиката (§ 1 от Допълнителните разпоредби) постановява, че статистическата информация трябва да отразява реалността по най-добрия възможен начин, като се използват научни критерии за избор на източниците, методите и процедурите. Чл. 9 от Закона за статистиката казва, че “Председателят утвърждава самостоятелно или с предвидените в нормативен акт органи националните статистически класификации, номенклатури, правилниците за тяхното прилагане, както и статистическите стандарти и методики”. Чл. 7 от Закона за статистиката казва, че НСИ оказва методологична и методическа помощ и упражнява контрол върху статистическите изследвания, провеждани от органите на статистиката. На практика статистическата методология се развива в тясно сътрудничество с другите органи на статистиката в специфични работни групи.

Преди публикуване информацията на НСИ се одобрява чрез вътрешна процедура. Календарът за представяне на статистическите изследвания се обявява за цялата година (http://www.nsi.bg/Calendar_e/Calendar.htm) и почти винаги датите се спазват точно (вж. също показател 6.5).

Показател 1.5. Статистическите работни програми се публикуват и периодични отчети описват постигнатия напредък.

Пълно съответствие

Коментари: Съгласно Закона за статистиката (чл. 7) НСИ разработва петгодишна стратегия за развитието на Националната статистическа система (представяна за одобрение от Министерския съвет) и годишна Национална програма за статистическите изследвания (НПСИ). Националният статистически съвет като консултативен орган към председателя на НСИ също участва в подготовката на НПСИ.

Неизбежно статистическата програма за всяка година включва висок процент от постоянни продукти, които в по-голяма или по-малка степен присъстват в нея всяка година. Това се променя бавно и, както в повечето статистически програми, е трудно с ограничени ресурси да се въвеждат нови значими изследвания.

Отчетът за дейността на НСИ се представя пред Министерския съвет и се публикува. Годишният план (http://www.nsi.bg/AboutNSI_e/AboutNSI.htm) е публикуван на уебсайта на НСИ, но невинаги се обновява.

Показател 1.6. Статистическите съобщения ясно се разграничават и издават отделно от политически декларации/управленски стратегии.

Пълно съответствие

Коментари: Статистическите съобщения се идентифицират като продукти на НСИ, тъй като се публикуват на официалния Интернет сайт на НСИ. Те невинаги носят името на НСИ или неговото лого. По своята същност прессъобщенията са чисто статистически, включват статистически данни, в някои случаи с кратки статистически коментари. Статистическите съобщения не включват политически декларации.

Потребителите различават статистическите данни на НСИ, включително прессъобщенията, от други данни и други производители на данни. Потребителите и журналистите са наясно, че НСИ представя обективни данни, без да засяга политически въпроси. Тяхното впечатление е, че НСИ е независим и безпристрастен.

Показател 1.7. При подходящи случаи статистическите органи коментират публично статистически въпроси, включително и критики и злоупотреби с официалната статистика.

Пълно съответствие

Коментари: НСИ е упълномощен да коментира грешно тълкуване и използване на статистическите данни. През последните години е имало само няколко случая на неправилна употреба. Когато това се случи, НСИ реагира незабавно и го коментира чрез писмо до съответния вестник.

В близко бъдеще се планира разработването на официална политика за реакция срещу злоупотребата със статистически данни.

Принцип 2: Мандат за събиране на данни

Статистическите органи трябва да имат ясен нормативен мандат за събиране на информация за целите на Европейската статистика. Администрацията, предприятията, домакинствата и обществеността могат да бъдат задължени по закон да позволят достъп или да доставят данни за целите на европейската статистика по искане на статистическите органи.

Обща оценка:

НСИ има официален мандат за събиране на данни пряко от юридическите лица, физическите лица (включително земеделските стопани), които извършват икономически дейности на базата на Националната програма за статистически изследвания. Изследванията на домакинствата, за разлика от преброяванията, се извършват на доброволен принцип.

На НСИ е разрешено да използва административни източници, но има значителни ограничения при използването на данъчна информация.

Законът за статистиката не предвижда използване на електронни отчети. Той само насочва към традиционния начин за отчитане чрез статистически формуляри. В Закона за статистиката липсва също текст, регламентиращ електронния достъп до административните източници. В бъдеще разходите за обработка биха могли да се намалят чрез електронно събиране на данни, макар че днес много малък брой предприятия (по-специално малките) имат съответния сигурен достъп до Интернет и до кодиране на данните. Въвеждането на електронни отчети ще допринесе и за подобряване на навременността и качеството на резултатите на много статистически продукти.

Показател 2.1. Мандатът за събиране на данни за производство и разпространение на официалната статистика е определен със закон.

Пълно съответствие

Коментари: Мандатът за събиране на данни директно от юридическите лица е включен в Закона за статистиката (чл. 20 и 21), включително специфичните условия, засягащи задължителното участие на основата на Националната програма за статистически изследвания. Същите правила се прилагат към физическите лица, включително земеделските стопани, извършващи неикономически дейности.

Физическите лица (домакинства) са задължени да предоставят на НСИ и на другите органи на статистиката лични данни само при извършване на преброявания. Физическите лица не са задължени да дават данни за своята раса, националност, етническа принадлежност, религия, здравно състояние, частен живот, партийна принадлежност, извършени правонарушения, философски и политически възгледи. Всички изследвания на домакинствата, за разлика от преброяванията, се извършват на доброволен принцип.

Показател 2.2. Използването на административни записи за статистически цели от статистическите органи е позволено от националното законодателство.

Почти пълно съответствие

Коментари: Съгласно Закона за статистиката (чл. 20) на НСИ е разрешено да използва данни от административни източници (информационни системи), които са необходими за извършване на статистическите изследвания, включени в

НПСИ, и освободени от заплащане. Ограниченията са резултат от специфично (нестатистическо) законодателство, което не позволява използването на наличните данни за външни цели (включително статистически). Като следствие от това няма достъп до индивидуална данъчна информация, но НСИ може да изисква таблици от съответните институции съгласно техните спецификации.

Показател 2.3. На базата на нормативен акт статистическите органи могат да изискват участие на респондентите в изследванията.

Пълно съответствие

Коментари: На базата на Закона за статистиката НСИ може да изисква отговори на задължителните изследвания. Лице, което не осигури исканите данни в определен срок, подлежи на глоби (чл. 52). В практиката НСИ прилага такъв род санкции спрямо домакинства или предприятия в ограничен обхват (от 10 до 15 случая за 28-те териториалните статистически бюра за една година, като санкциите са по-скоро умерени: в повечето случаи в рамките на 100 български лева). Броят на неотговорилите единици е малък, докато по-сериозен е проблемът с неотговарянето на отделни въпроси (клетки) от въпросниците.

Принцип 3: Адекватност на ресурсите

Статистическите органи трябва да разполагат с достатъчно ресурси за изпълнение на изискванията на Европейската статистика.

Обща оценка:

За да отговори на европейските статистически стандарти, НСИ на България се среща с многобройни ежедневни практически и логистични предизвикателства. Налице е дефицит в техническата инфраструктура и до известна степен в организацията на производствения процес. Тъй като заплатите в НСИ са сравнително ниски, става все по-трудно да се наема и задържа обучен персонал на фона на непрекъснато увеличаващата се конкуренция на пазара на труда.

Показател 3.1: Персонал, финансови и информационно-технологични (ИТ) ресурси, достатъчни като количество и качество, са налични за посрещане на текущите нужди на европейската статистика.

Частично съответствие

Коментари: От направената от българската страна самооценка и от наличната документация става ясно, че основният проблем при посрещането на потребностите на европейската статистика не е броят на персонала. В сравнение със страни, подобни на България по големина, броят на персонала е доста голям. Приблизително 450 души работят в Централното управление (ЦУ) в София и 1000 - в 28-те териториални бюра. Висок процент от служителите имат висше образование. От друга страна, възрастовата структура не е много благоприятна. Почти половината от персонала ще се пенсионира след няколко години. Заплатите в НСИ са сравнително ниски: значително по-ниски в сравнение с тези на държавните служители от други ведомства и много по-ниски отколкото за подобна работа в частния сектор. Ето защо става все по-трудно да се набира обучен персонал. В допълнение на това младите хора често напускат, след като натрупат известен опит за няколко години.

Проблемите са резултат от дефицит в съществуващата техническа инфраструктура и до известна степен - в организацията на производствения процес. Въвеждането на новата Интегрирана информационна статистическа система, ИТ стратегията и “Стратегията за развитие на човешките ресурси”, посочени в “Стратегията за устойчиво развитие на Националната статистическа система на Република България 2007-2012 г.” ще играят много важна роля, за да се подобри използването на съществуващите ресурси (вж. също документа “Интегрирана статистическа информационна система ИСИС - ИТ стратегия”).

В областта на развитието на човешките ресурси по-голямо ударение трябва да бъде поставено върху специфични за НСИ курсове за обучение. Такива курсове биха могли да бъдат част от планираното сътрудничество с университетите.

Показател 3.2. Обхватът, елементите и разходите на европейската статистика са съизмерими с потребностите.

На европейско ниво

Показател 3.3. Съществуват процедури за оценка на разходите спрямо търсенето на нови данни от европейската статистика.

На европейско ниво

Показател 3.4. Съществуват процедури за оценка на непрекъснатите нужди на всички европейски статистики за определяне на свободните ресурси, за да се установи дали някои дейности не могат да бъдат съкратени.

На европейско ниво

Принцип 4: Ангажменти за поддържане на качеството

Всички членки на ЕСС се задължават да работят и да си сътрудничат според принципите, определени в Декларацията за качеството на Европейската статистическа система.

Обща оценка

Законът за статистиката, мисията и визията на НСИ очертават ясно задължението за осигуряване на качество на статистиката, произвеждана от НСИ във връзка с Декларацията за качеството на Европейската статистическа система. В публикувания годишен отчет на НСИ за 2005 г. подобряването на качеството е посочено като пръв приоритет. В НСИ е създаден специален отдел, наречен “Стратегическо планиране и управление на качеството”. От март 2007 г. е сложено началото на “Политика за управление на качеството”. Все още няма обща рамка за управление на качеството, макар че е планирано разработването на такава на базата на “Европейски модел за управление на качеството”.

На по-детайлно оперативно равнище индивидуалните изследвания са документирани, както е описано в показател 4.2. Като се вземе предвид информацията, получена от членове на персонала по време на посещенията, събирането и валидирането на статистическите данни като цяло се прави по професионален начин. Валидирането се извършва най-напред в ТСБ, които събират данните, а след това и в Централното управление на НСИ.

Ключови области от статистиката са обект на доклади за качеството и мерки за подобряването му (главно за изследванията, извършвани в изпълнение на законодателството на ЕС).

Качеството на бизнес регистрите (обхват и т.н.) е от изключително значение за много статистически продукти. Като цяло в проведените интервюта съществува консенсус, че има още много да се работи за подобряване на бизнес регистрите. Бизнес регистрите са от компетентността на специална агенция, което изисква допълнителни усилия за координация.

Особено предизвикателство е справянето със скритата икономика, за която беше докладвано, че има голям дял в някои отрасли на икономиката.

Показател 4.1. Качеството на продуктите текущо се наблюдава според компонентите на качеството на ЕСС.

Частично съответствие

Коментари: В организацията липсва рамка за поставяне на качеството на систематична и последователна основа. Вместо това всяка област търси подобряване на своите данни, опирайки се на традиционните проверки на качеството (проверка на входящите данни, измерване на неотговорилите).

Доклади за качеството са налични там, където те са част от европейското законодателство или в рамките на проектите по Програма ФАР. НСИ планира да подготвя доклади за качеството и в други статистически области.

Показател 4.2. Внедрени са процеси за мониторинг на качеството при събирането на данни, тяхната обработка и разпространение.

Частично съответствие

Коментари: Статистическите изследвания се провеждат в съответствие с формулярите и инструкциите, които обхващат всички необходими документи, за да се опише статистическото изследване, методите за неговото извършване, единиците на изследването, целта и показателите на изследването, методите за събиране на данни, тяхното валидиране и обработка. Такива инструкции са много важни за система, в която събирането на данни се извършва на регионално ниво от ТСБ. Тези указания са публикувани в Интранет, но не бяха достъпни за членовете на екипа на партньорската проверка.

Изглежда, че процедурите не са добре стандартизирани. Текущите планове за развитие на Интегрираната статистическа информационна система могат съществено да подобрят вътрешното документиране на процесите в бъдеще.

Показател 4.3. Внедрени са процеси, свързани с намеренията за качеството, включително възприемането на компромиси в рамките на изискванията за качеството, насоки за съществуващи или нови изследвания.

Почти пълно съответствие

Коментари: Налице е процес, който е добре описан в документа на НСИ, наречен “Технология за разработване, съгласуване и представяне на Националната програма за статистически изследвания и на методите за изчисляване на стойността на статистическите изследвания и дейности” (декември 2005). Националният статистически съвет одобрява всички новопредложени изследвания; след това те се включват в годишната НПСИ, която обединява дейности на НСИ и на всички други органи на статистиката. Принципите, които се прилагат в процеса на подготовка на НПСИ, включват

много аспекти на качеството, включително: задоволяване на нуждите на потребителите, прозрачност, определяне на приоритети, баланс между нуждите и ресурсите и хармонизиране с Европейската статистическа система.

Показател 4.4. Ръководствата за качеството са документирани и персоналът е добре обучен. Ръководствата са в писмен вид и са достъпни за обществеността.

Частично съответствие

Коментари: Както беше описано по-горе (показател 4.2.), ръководствата за дейностите са документирани, въпреки че това не е направено по стандартен начин. Специални ръководства за качеството изглежда не съществуват. Програмата за обучение е в процес на изпълнение. През 2006 г. съгласно вътрешен документ за дейностите, свързани с обучението, около 10 000 човекодни (около 50% от тези дейности са свързани със статистиката) са изразходвани за обучение. От интервютата става ясно, че въпреки тази програма, е необходимо по-специфично и висококачествено обучение в системата на НСИ.

Показател 4.5. Съществува текущ и подробен преглед на основните статистически продукти, при който се използват и външни експерти в случаите, когато това е подходящо.

Няма съответствие

Коментари: Липсва текущ и систематичен преглед на ключови статистически резултати. Преди присъединяването към ЕС преглед на ключови резултати е правен от външни консултанти в рамките на проекти по Програма ФАР. Друг вид външна проверка са Докладите за наблюдение на стандарти и кодове на МВФ. Тези външни прегледи са се състояли между 2000 и 2003 г. Направени са и някои изследвания за удовлетвореността на потребителите.

По време на партньорската проверка участниците в интервютата изразиха доста различни възгледи по отношение на нуждата от формализирана система за външен одит. Много от представителите на другите органи на статистиката казаха, че няма нужда от подобна система. Те се смятат за достатъчно добре осведомени в областта на статистиката. От друга страна, всички други потребители силно подкрепят такава система за външен одит.

Принцип 5: Статистическа конфиденциалност

Тайната на данните, предоставени от респондентите – домакинства, предприятия, администрации или други респонденти, конфиденциалността на информацията, която предоставят, и нейното използване само за статистически цели трябва да бъдат абсолютно гарантирани.

Обща оценка:

Конфиденциалността и защитата на данните се регулират от Закона за статистиката (чл. 25) и са определени в “Правилника за разпространение на статистическите информационни продукти и услуги”. Съветът за защита на информацията се стреми да осигури общи правила и ръководства за съгласуване на три вида конфиденциалност: класифицирана държавна информация, защита на индивидуалните данни, статистическа конфиденциалност.

Тъй като статистиката е предмет на доверие, законодателните мерки, залегнали в Закона за статистиката, и правилата и мерките, предприети за гарантиране на статистическата конфиденциалност, би трябвало да се опишат подробно и ясно и да станат част от маркетинговата стратегия на НСИ. С оглед спазването на статистическата конфиденциалност мисията на НСИ би трябвало да се публикува в Интернет сайта. Необходимостта от някои действия се подчертава с резултатите от направеното през 2005 г. “Изследване на отношението на бизнеса към статистическата конфиденциалност”. Въпреки че според него повечето фирми смятат, че данните, които те предоставят, се използват само за статистически цели и са тълкувани като конфиденциална информация, около 28% от респондентите смятат, че конфиденциалните данни могат да се получат от служителите на НСИ по неофициален път.

Показател 5.1. Статистическата конфиденциалност се гарантира от закона.

Пълно съответствие

Коментари: Глава VI от Закона за статистиката е посветена на опазване на тайната. Член 25 от Глава VI постановява, че получаваните и събираните при статистическите изследвания данни могат да се използват само за статистически цели и са конфиденциални.

Показател 5.2. При постъпване персоналът в статистическите органи подписва декларация за конфиденциалност.

Пълно съответствие

Коментари: Съгласно чл. 27 (3) от Закона за статистиката се изисква всички членове на персонала на НСИ да подпишат клетвена декларация за конфиденциалност.

Екипът на партньорската проверка препоръчва тази клетвена декларация да включва и изявление, че членовете на персонала са получили на хартиен носител копие от всички съответстващи законови текстове и че той/тя са предупредени за законовите последствия при нарушаване на правилата на конфиденциалност. Текстът на клетвената декларация трябва да съдържа и задължение за запазване на конфиденциалната информация дори след като служителят напусне НСИ. Това допълнение би било в съответствие с чл. 27 (3), който изисква съблюдаване на статистическата конфиденциалност за период от 5 години след приключване на служебните правоотношения с НСИ.

Показател 5.3. За нарушения на статистическата конфиденциалност се предвиждат значителни глоби.

Пълно съответствие

Коментари: Правилата, такива, каквито са посочени в Закона за статистиката, са доста ясни. Съгласно чл. 53 лице, което използва, предостави или разгласи статистически данни пред обществеността, ако случаят не се тълкува като престъпление, се наказва с глоба от 1 000 до 2 000 лева. Всеки служител, който има достъп до индивидуални и лични данни и ги използва или предоставя за нестатистически цели, трябва да плати глоба от 2 000 до 6 000 лева, ако това не съставлява престъпление (чл. 55).

За минал период не е установено да има изтичане на данни от страна на персонала. НСИ смята, че глобите са достатъчно високи, за да осигуряват конфиденциалността.

Показател 5.4. Осигурени са инструкции и ръководства за защита на статистическата конфиденциалност в процесите на производство и разпространение на данните. Тези инструкции са писмени и са достъпни за обществеността.

Почти пълно съответствие

Коментари: Вътрешният документ на НСИ, наречен “Правилник за разпространение на статистическите информационни продукти и услуги” съдържа специален раздел, в който правилата за прилагане на Закона за статистиката са описани в подробности (в частта за защита на конфиденциалните данни). Във вътрешния документ “Политика на НСИ по статистическа конфиденциалност” ясно се казва, че достъпът до конфиденциални данни е ограничен само до служителите, които работят пряко с данните. В процеса на производство конфиденциалните данни се маркират, за да се избегне разпространението на конфиденциални данни. Повечето въпросници имат забележка върху заглавната страница (понякога придружена с писмо), че данните са само за статистически цели.

За момента обществеността не е запозната в необходимата степен с ръководствата и документите, свързани с опазване на статистическата конфиденциалност. Мисията на НСИ би трябвало да включва категорично изразено намерение за стриктно запазване на конфиденциалността на индивидуалната информация и стриктно придържане към съответните законови разпоредби. Тази мисия, както и инструкциите и ръководствата, използвани за защита на статистическата конфиденциалност в НСИ, трябва да се направят достояние на обществеността чрез Интернет сайта на НСИ.

Показател 5.5. Въведени са физически и технологични предпоставки за защита на сигурността и целостта на статистическите бази данни.

Почти пълно съответствие

Коментари: Документацията, която беше представена на проверяващите, показва, че е налице висока степен на осъзнаване на необходимостта от вземането на необходимите мерки за опазване на сигурността на статистическите бази данни. Съществува система за контрол на достъпа до конфиденциални данни чрез парола и се подчертава, че ръководителите са отговорни за конфиденциалността в тяхната област. Все пак по време на партньорската проверка не беше възможно да получим абсолютно ясна картина. В някои интервюта партньорите твърдяха, че компютърната система е адекватно защитена, докато други смятаха, че не е защитена достатъчно. В дискусиите беше отбелязано, че са необходими още технически средства (в частност софтуер).

Показател 5.6. Прилагат се строги протоколи за външни потребители, които имат достъп до статистическите микроданни за изследователски цели.

Пълно съответствие

Коментари: Неидентифицирани индивидуални данни се предоставят на квалифицирани потребители за научни и изследователски цели (вж. също показател 15.4.). За да получат достъп до данните, потребителите трябва да

отговарят на определени критерии, дефинирани от НСИ. Данните се предават след приемно-предавателни протоколи и след като са подписани клетвени декларации за опазване на статистическата тайна.

Принцип 6: Безпристрастност и обективност

Статистическите органи трябва да произвеждат и разпространяват европейската статистика съобразно научната независимост и по обективен, професионален и открит начин, при който всички потребители да бъдат равнопоставени.

Обща оценка:

Като цяло има добра съгласуваност с принципа на обективност и безпристрастност съгласно цитираните показатели. Единствено относно наличността на метаданни съществува известен дефицит.

Въпреки че този аспект не е обхванат от следващите показатели, би трябвало да се отбележи, че потребителите не се третират еднакво по отношение на обема информация, която им се предоставя. Този аспект ще бъде разгледан по-подробно при принцип 15.

Показател 6.1. Статистическите данни трябва да се събират обективно, съобразно статистическите норми.

Пълно съответствие

Коментари: Този принцип на обективност е залегнал в Закона за статистиката (чл. 2, Допълнителни разпоредби, алинеи 1, 5 и 6). Статистическата дейност, що се отнася до подбора на най-подходящите техники, дефиниции и методологии, трябва да се извършва без влиянието на политически или други групови интереси. За избор на източниците, методите и процедурите трябва да се използват само научни критерии.

Тъй като общественото разбиране относно безпристрастността и обективността на НСИ не е нещо, което може да се вземе за даденост, желателно е в ревизираната версия на мисията на НСИ да се изрази по-ясна позиция по отношение на спазването на принципите на безпристрастност и обективност.

Показател 6.2. Изборът на източниците и техниките е съобразен със статистическите норми.

Пълно съответствие

Коментари: Както беше вече посочено в показател 6.1., според изискванията на Закона за статистиката НСИ трябва да бъде независим при избор на най-подходящите техники, дефиниции и методологии. Не са намерени доказателства за политическо влияние при подбора на източниците или статистическите техники.

Показател 6.3. Откритите грешки в публикувани статистически данни се коригират на възможно най-ранната дата и се обявяват.

Частично съответствие

Коментари: Всички потребители от правителството и извън него признават, че персоналът на НСИ е винаги услужлив и активен при анализиране на възможните грешки и техните корекции, дори те да нямат гласност.

Няма формална процедура за коригиране на вече публикуваните статистически грешки. Съществуващата практика трябва да бъде допълнена в посока на по-голяма отвореност при представяне на поправките и да бъде приета политика за ревизиране.

Показател 6.4. Информацията за използваните методи и процедури от статистическите органи се прави публично достояние.

Частично съответствие

Коментари: За някои важни статистически продукти, като ХИПЦ, индекс на промишлената продукция и др., на Интернет сайта на НСИ се намират добри метаданни (които включват подробности за използваните методи и процедури). В някои случаи промените в методологията са били дори предварително оповестени.

Все пак за по-голямата част от статистическите продукти на обществеността не е предоставена стандартизирана информация за използваните методи и процедури.

Показател 6.5. Предварително се обявяват датите на разпространение на статистическите данни.

Пълно съответствие

Коментари: Календарът за предоставяне на резултатите от статистическите изследвания за цялата година е публикуван на Интернет сайта на НСИ и почти винаги се спазва. Потребителите са запознати с практиката и са информирани за наличността на данните в Интернет сайта на НСИ в определено време на деня, посочен в Календара.

Показател 6.6. Всички потребители имат равен достъп до статистическите прессъобщения по едно и също време и привилегированият достъп на външни потребители е ограничен, контролиран и обявен. В случай, че има пропуски, предварителните съобщения се ревизират така, че да се осигури безпристрастност.

Пълно съответствие

Коментари: Потребителите имат достъп до новите статистически данни по едно и също време. Само в случай на пресконференции министрите получават данните един час преди пресконференцията за целите на брифинга, но под строго ембарго (забрана).

Този принцип е залегнал и в одобрения наскоро "Правилник за разпространение на статистически информационни продукти и услуги", който е представен на обществеността и на Интернет адрес (http://www.nsi.bg/AboutNSI_e/AboutNSI-Announcement.htm).

Показател 6.7. Статистическите данни и становища, обявени на пресконференции, са обективни и необвързани.

Пълно съответствие

Коментари: Статистическите резултати никога не се представят заедно с политически коментари - НСИ декларира, че е много предпазлив в това отношение. Прессъобщенията, публикувани на уебсайта, съдържат само цифри, но не и текст. Журналистите получават пълното прессъобщение един час преди пресконференцията и то съдържа текст и повече таблици.

Обективността е високо призната от медиите. От друга страна, медиите и другите потребители биха искали да получават по-дълги динамични редове, проценти на нарастване, графично представяне на резултатите и някаква основна информация относно данните.

Принцип 15: Достъпност и яснота

Европейската статистика трябва да бъде представена в ясна и разбираема форма, да се разпространява по подходящ и удобен начин, да бъде налична и достъпна със съответните метаданни и ръководства.

Обща оценка:

Както може да се види от каталозите на статистическите публикации, които са качени на уебсайта (http://www.nsi.bg/Public_e/Catalog-i07.htm), НСИ предлага набор от различни публикации. Съгласно Годишния отчет за 2005 г. Централното управление на НСИ е подготвило по-малко от 20% от статистическите публикации, а всички останали публикации са изготвени от ТСБ. Около 50% (делът нараства) от публикациите са налични и в електронен формат (на CD). Въпреки че ЦУ на НСИ издава по-малко от 20% от всичките публикации, то отговаря за предоставянето на основните стандартни публикации за цялата статистическа система.

Различните категории потребители не се третират равнопоставено във всички аспекти на достъпа до информация. Потребителите получават достъп до статистическата информация по едно и също време (вж. също показател 6.6.), но не и по отношение на наличната по-подробна информация и по отношение на данните, които се предлагат безплатно. Някои потребители подчертаха, че трябва да поръчват и плащат за анализи по поръчка на клиента, за да получат достъп до по-подробна информация (вж. също показател 15.3.).

Член 24 (1) от Закона за статистиката постановява, че статистическата информация трябва да се предоставя безплатно на Народното събрание, Президента на Република България, Министерския съвет и много други правителствени органи. Всички останали потребители имат достъп до статистическа информация само срещу заплащане на държавна такса, чиято стойност се определя от тарифа, одобрена от Министерския съвет (чл. 24 (5)). На практика наличието на такива разходи представлява реална пречка за получаването на такава информация. Безплатните данни, които са достъпни на Интернет сайта, са ограничени до общи резултати и ключови показатели.

За да се улесни правилното използване на данните, повечето метаданни и съпътстващата ги информация би трябвало да станат достъпни.

Показател.15.1. Статистиката се представя във форма, която улеснява подходяща интерпретация и значими сравнения.

Почти пълно съответствие

Коментари: Съгласно наблюдението на потребителите, направено през 2007 г., мнението на респондентите относно изследванията е доста положително

по отношение на разбираемостта, яснотата и достъпността на статистиката. Интернет сайта на НСИ на България е необичайно добър в сравнение с други статистически служби. Той е ясен и лесен за достъп и има версии на български и на английски език. Някои таблици са придружени с отлични кратки и ясни методологически бележки. Все пак това не важи за всички области на статистиката.

Уебсайтът предлага добър подбор от най-важните статистически показатели от всички области (селско стопанство, промишленост, национални сметки, социална статистика и др.) Все пак се предлагат само високоагрегирани данни - промишлена продукция за цялата промишленост; национални сметки, представени респективно само с ръста на БВП и т.н.

В допълнение - има широка гама традиционни печатни публикации, някои от които предлагат много по-подробна информация. Много от тях, като "Статистическия годишник" например, са направени много добре.

Показател 15.2. Разпространението се осъществява чрез модерни информационнокомуникационни технологии (ИКТ), а също и на хартиен носител.

Почти пълно съответствие

Коментари: Както беше посочено вече, уебсайтът предоставя свободна и добре подбрана информация за най-важните показатели във всяка област. Други публикации с по-подробни данни се предлагат на хартиен носител или на CD. Все пак те трябва да се поръчат и плащат, което представлява реална пречка за тяхното придобиване.

Голяма слабост е липсата на структурирана база данни за външен достъп. Наличността на данните трябва да бъде подобрена в кратък срок просто чрез увеличаване на броя и размера на таблиците, публикувани на уебсайта, докато се разработи базата данни на ИСИС в средносрочен план.

Показател 15.3. При възможност се провеждат специализирани анализи на данни и резултатите от тях се правят публично достояние.

Пълно съответствие

Коментари: Във вътрешния документ "Политика на НСИ по разпространението" (стр. 2) се казва: "Значителен е делът на информационните услуги, които се извършват по индивидуална заявка на потребителите. Тези заявки съдържат специфични изисквания за по-детайлна от публикуваната информация - различни разрези, нива на агрегация, допълнителни обработки, дълги динамични редове, комбинация от показатели и т.н."

Много клиенти поръчват редовно такива анализи на данни. По-голямата част от потребителите, поръчали такъв вид анализи, изразяват задоволство от услугите, предоставяни от НСИ. Все пак някои от потребителите се оплакват от това, че трябва да поръчват и плащат за анализи, чиито резултати са част от стандартната програма за публикации в повечето страни.

Показател 15.4. При възможност достъпът до микроданни може да бъде разрешен за изследователски цели. Този достъп е стриктно регламентиран чрез протоколи.

Пълно съответствие

Коментари: Както беше вече споменато в показател 5.6., потребителите могат да имат достъп до микроданни, ако отговарят на определени критерии.

Законът за статистиката (чл. 26) казва следното: “Индивидуални статистически данни се предоставят само ако: 1. се предоставят за целите на научната работа във висшите училища или на юридически лица, чиято основна дейност са научни изследвания; 2. ако те са създали условията, определени с нормативните разпоредби за опазване на тези данни и 3. ако всички физически лица, на които предстои да се запознаят с тези данни, подпишат клетвена декларация за опазване на статистическата тайна; данните се предават във форма, която не позволява пряко или косвено идентифициране на лицето, за което се отнасят.”. Все пак достъпът до микроданни се осъществява рядко, само за около пет проекта на година.

Показател 15.5. Метаданните са документирани съгласно стандартизираните системи за метаданни.

Почти пълно съответствие

Коментари: България се е присъединила към изискванията на Специалния стандарт за разпространение на данни (SDDS). Метаданните са в стандартния SDDS формат, който е специален формат на МВФ и позволява лесен достъп до Интернет сайта на НСИ. В допълнение - сайтът на НСИ съдържа добре написано, ясно методологическо описание на някои определени показатели.

Както беше посочено в показател 6.4., за много от статистическите продукти достъпна за широката публика е само много ограничена информация за използваните методи и процедури. Интегрираната статистическа информационна система (ИСИС) ще включва хранилище за метаданни. Планирано е хранилището да бъде готово за ползване от началото на 2008 г.

Показател 15.6. Потребителите се информират за методологията на статистическите процеси и за качеството на статистическите продукти съгласно критериите за качество на ЕСС.

Частично съответствие

Коментари: В момента няма утвърдена система за контрол на качеството. Обществеността не е системно информирана за качеството на статистическите продукти съгласно критериите на Европейската статистическа система. Доклади за качеството, предназначени за Евростат, обикновено не се публикуват.

От друга страна, в голяма част от случаите потребителите са били добре информирани за измененията в методологията. Много от тези потребители са били членове на една от междуведомствените работни групи.

4. Координираща роля на НСИ

Координация

Националната статистическа система на България обхваща Националния статистически институт и другите органи на статистиката. През 2006 г. списъкът на другите органи на статистиката (http://www.nsi.bg/AboutNSI_e/AboutNSI-StatOrg.htm) включва 12 институции, между които Българската народна банка, съответните отдели в отделните министерства и други правителствени органи. НСИ има 28 териториални статистически бюра и Централно управление в София. ТСБ отговарят за събирането на данни и за началната проверка, редакцията и обработката на данните. Те са натоварени и с разпространението на статистическите данни.

Тъй като Законът за статистиката регулира дейността на всички органи на статистиката, те извършват работата си, като също спазват принципите на непристрастност, надеждност и публичност, което важи и за работата на НСИ. Тези условия би трябвало да гарантират висока степен на съгласуваност с Кодекса на Европейската статистическа практика както на работата на органите на статистиката, така и на НСИ, доколкото се отнася до статистиката на Общността.

Органите на статистиката работят под методическото ръководство на НСИ и предоставят при поискване данни на НСИ, а също и помежду си (чл. 3 (3)). Този обмен на данни се основава на официални споразумения.

Задачата за координация е много ангажираща и изисква много време и ресурси. Въпреки че всички органи на статистиката трябва да работят под методическото ръководство на НСИ, относително голямата степен на децентрализация поставя голямо предизвикателство. Както беше вече подчертано в Глобалната оценка на статистическата система на България, направена през 2001 г. от Хели Йесканен-Сундстрьом и Дейвид Роу, близкото и ефективно сътрудничество между НСИ и другите органи на статистиката с цел максимално използване на наличните ресурси за информация и осигуряване на качество на услугите е изключително важно.

Всички доказателства, събрани по време на посещението, потвърждават, че работата по координацията върви много добре както на ниво официални споразумения, така и на ниво работни групи (повече от 70). Тези работни групи, които функционират в рамките на работните групи към правителството (работните групи по статистика се ръководят или само от НСИ, или съвместно с други органи), са много полезни при разработването на обща методология, постигане на съгласуваност на данните и като цяло - за подобряване на качеството на данните.

Консултативни съвети

Двата съвета, които са посочени в Закона за статистиката, играят много важна роля в процеса на планиране на статистическите дейности. Националният статистически съвет (чл. 14) се състои от представители на Министерския съвет, други министерства, Българската народна банка, Комисията за защита на конкуренцията, Националният осигурителен институт и председателя на НСИ. Неговите основни задачи са приемане на дългосрочна стратегия за развитие на статистическите дейности и на проекта на Националната програма за статистически изследвания и представяне на отчет, свързан с нейното финансово осигуряване, на министъра на финансите. След това Националната програма за статистическите изследвания се приема от Министерския съвет и се публикува в "Държавен вестник".

Висшият статистически съвет (чл. 11) е консултативен орган на академичните среди и представители на главните потребители. Основното му задължение е да дава препоръки по плана на НСИ за статистическите изследвания и по проекти на нормативни актове в областта на статистиката.

5. Акцент върху добрите практики

Неотдавна НСИ започна сътрудничество със Софийския университет "Св. Климент Охридски", базирано на официално споразумение. Целта е да се предложи по-добро методологично обучение на персонала на НСИ и да се улесни достъпът до данни за научни цели. Това сътрудничество трябва да допринесе за наличността на повече съпътстващи анализи и да помогне за набирането на квалифициран персонал.

Контактите между ТСБ и респондентите са много близки. При извършване на изследванията на регионално ниво трябва се вземат предвид разликите от етнически и културен характер. Доброто сътрудничество помага процентът на неотговорилите да се задържа нисък.

НСИ осигурява обратна връзка с домакинствата, участващи в изследванията на доброволен принцип. Така например домакинствата, които участват в наблюдението на разходите на домакинствата, получават малка брошура с основните резултати от изследването.

6. Препоръки от екипа на партньорската проверка

Екипът на партньорската проверка признава, че през последните няколко години България е постигнала значителен напредък в адаптирането и подобряването на своята статистическа система към процеса на промяна на икономиката и обществото. Като цяло екипът на партньорската проверка одобрява всички важни действия, посочени в следващата глава. Ние бихме желали да обърнем внимание върху следните точки.

Достъпност и яснота

НСИ има чудесен и подреден уебсайт, но предоставяните данни са в ограничен състав, с много високо ниво на агрегиране. На министерствата се предоставят по-подробни данни, но потребителите от частния сектор трябва да ги закупват (като печатни издания или на CD). Препоръчваме НСИ да преразгледа своята политика на разпространение и да започне да предоставя по-подробни данни в лесна за потребителите форма на своя Интернет сайт, като същите бъдат безплатни за всички категории потребители, например до същата степен на подробност, както те се предоставят безплатно на сайта на Евростат.

Това може да бъде направено в кратък срок и доста лесно, като се увеличат броят и размерът на таблиците, публикувани на уебсайта. В средносрочен план би било полезно да има на разположение по-структурирана база данни за разпространение, която може да се използва от външните потребители (получена на базата на ИСИС, описана по-нататък в доклада).

Успоредно с това метаданните трябва да бъдат разширени с дефиниции, източници и методи и някои показатели за качество.

Качество

В своята мисия НСИ ясно декларира стриктно задължение по отношение на качеството, което е последвано от създаването на специален отдел "Стратегическо планиране на управление на качеството". Този отдел е разработил проект на Програма за управление на качеството (април 2007), в която са показани стъпките за прилагане на системно цялостно управление на качеството, базирано върху Европейската рамка за управление на качеството за периода 2007-2012 г.

Досега, както в много други статистически служби, България е подобрявала своята статистика стъпка по стъпка във всяка област, по конвенционален път с подобряване на процедурите, извадките, въпросниците или регистрите. Ние бихме искали да препоръчаме това да става по-системно. Стандартизиращият анализ и описанието на процедурите трябва да се интегрират като вътрешни метаданни в разработваната в момента нова Интегрирана статистическа информационна система (ИСИС). Това ще осигури общ пакет от процедури за ръководство на изследванията и ще осигури приемственост, ако персоналът се сменя често (както сигурно ще се случи през следващите години).

Освен това тази документация може да осигури основата за по-кратко, насочено към потребителите, разяснително методологическо ръководство; докладите за качеството също могат да станат публично достояние, като се публикуват на уебсайта.

В допълнение предлагаме системен процес на одит за всички статистически проекти. Външни експерти като академичните среди и основните потребители трябва да бъдат поканени да участват в обновяване на статистическите методи и на качеството на процесите в подробности. Одитите биха довели до определяне на потенциалните места за подобряване на качеството и до конкретни препоръки. Всички резултати трябва да бъдат публикувани. Наличността на тези отчети може да помогне също да се увеличи доверието у потребителите в надеждността на резултатите.

Точност и надеждност

Качеството на всички бизнес статистики зависи много от качеството на бизнес регистрите, което е много трудно да се осигури в условията на бързо променяща се икономика. Ние настоятелно препоръчваме регулярна оценка на качеството и пълнота на бизнес регистрите.

7. Списък на одобрените действия по принципите на Кодекса

Принцип 1: Професионална независимост

Одобрени действия

- Разработване на специфична политика за реагиране по статистически въпроси, включително и критики и злоупотреби с официалната статистика.
Срок: 2007 г.

Принцип 2: Мандат за събиране на данни

Одобрени действия

- Инициатива за промяна на националното законодателство относно използването на административни данни за статистически цели (Закона за данъчната администрация, Закона за митниците, електронно правителство).
Срок: 2008 г.

Принцип 3: Адекватност на ресурсите

Одобрени действия

- Стратегия за развитие на човешките ресурси; обучение, възнаграждение на основата на постигнати резултати, мотивация.
Срок: 2007 г.
- Внедряване на стратегията за ИСИС.
Срок: 2007 г. и продължава
- Внедряване на ИТ стратегията.
Срок: 2007 г. и продължава

Принцип 4: Ангажименти за поддържане на качеството

Одобрени действия

- Усъвършенстване на политиката и програмата за управление на качеството
Срок: 2007 г. , в процес на изпълнение.
- Внедряване на политиката за управление на качеството.
Срок: 2008 г. и продължава
- На сайта на НСИ в Интернет да бъдат публикувани кратки отчети за качеството, включващи показатели за качеството, и методологически ръководства
Срок: 2008 г. и продължава
- Внедряване на система за одити на качеството (вътрешен и външен).
Срок: 2008 г. и продължава

Принцип 5: Статистическа конфиденциалност

Одобрени действия

- Подобряване на системата от технически средства за защита на информацията.
Срок: 2008-2010 г.
- Подобряване на вътрешната нормативна база за защита на информацията, вкл. разработване на Наръчник по конфиденциалност.
Срок: 2008 г.
- Подготовка на ясно становище за защита на конфиденциалността на данните, което да бъде публикувано на сайта на НСИ в Интернет.
Срок: 2008 г.

Принцип 6: Безпристрастност и обективност

Одобрени действия

- Разработване на детайлна процедура за реагиране срещу грешки при публикуване на данни.
Срок: 2007 г.

Принцип 7: Стабилна методология

Одобрени действия

- Засилване на сътрудничеството с научната общност.
Срок: 2007 г. и продължава

Принцип 8: Подходящи статистически процедури

Одобрени действия

- Въвеждане в експлоатация на ИС "Планиране и проектиране на статистическо изследване", която ще допринесе за стандартизиране на процедурите в статистическите дейности.
Срок: 2008-2009 г.
- Развитие на вътрешните компоненти на метаданните в ИСИС с цел описание на жизнения цикъл на статистическите изследвания и информация, за спомагане на унифицирането и по-ефективната организация на статистическите дейности (в Интернет).
Срок: 2010 г.

Принцип 9: Умерено натоварване на респондентите

Одобрени действия

- Въвеждане на компонент от ИСИС “Събиране на данни, включително електронни средства за събиране на данни”.
Срок: 2008-2009 г.
- Разработване на програма за намаляване на натоварването на респондентите, вкл. измерване на натовареността на респондентите.
Срок: 2009 г.

Принцип 10: Ефективност на разходите

Одобрени действия

- Внедряване на система за отчитане на времето.
Срок: 2008-2010 г.
- Внедряване на система за документиране на управлението и административните процеси.
Срок: 2008-2010 г.
- Разработване на програма за анализиране на разходите на НСИ по дейности.
Срок: 2009 г.

Принцип 11: Приложимост

Одобрени действия

- Провеждане на регулярно изследване на удовлетвореността на потребителите.
Срок: 2008 г. и продължава

Принцип 12: Точност и надеждност

Одобрени действия

- Дефиниране на минимален набор от показатели за качеството за външни потребители.
Срок: 2008 г.
- Регулярна оценка на качеството и пълнотата на бизнес регистъра.
Срок: 2008 г. и продължава

Принцип 13 : Навременност и точност на представяне на данните

Одобрени действия

- Подробен преглед на разликата във времето между отчетния период и датата на обявяване, особено във връзка със спазване на международните изисквания.
Срок: 2008 г.

Принцип 14: Свързаност и сравнимост

Одобрени действия

- Въвеждане в експлоатация на ИС "Планиране и проектиране на статистическо изследване", която ще спомогне за стандартизиране на концепциите, дефинициите и процедурите на статистическите дейности.
Срок: 2008-2009 г.

Принцип 15: Достъпност и яснота

Одобрени действия

- Безплатно разпространение на националните и международните класификации 2007 на сайта на НСИ в Интернет.
Срок: 2007 г.
- Дефиниране на ясна политика по разпространението.
Срок: 2008 г.
- Разширяване на разпространението на по-подробни потребителски ориентирани данни на сайта на НСИ в Интернет безплатно в същата степен на подробност, в която са налични безплатно в сайта на Евростат.
Срок: 2008-2009 г.
- Разширяване на разпространението на добре разработени метаданни за цялата налична информация на сайта (не само според SDDS стандарта).
Срок: 2008-2009 г.
- Разпространение на информация on-line.
Срок: 2011 г.
Семинари за обучение на потребителите за разясняване какво е налично и особено когато има нови разработки в статистиката.
Срок: 2007 г. и продължава

8. Приложение А: Програма на посещението

18-20 април 2007, София

1 ден	Дискусии с вътрешните участници
09.30 - 10.00	Приветствие и въвеждане в програмата от г-н Александър Хаджийски, Председател на НСИ, организационни
10.00 - 11.30	Среща с ръководството и старшия персонал, Принципи 1,2,3
11.30 - 12.00	Среща с ръководството и старшия персонал, Принцип 5
12.00 - 12.30	Среща с ръководството и старшия персонал Принципи 6,15
12.30 - 13.30	Обедна почивка
13.30 - 14.30	Интервю с председателя на НСИ и ръководителя, отговарящ за качеството, Принцип 4
14.30 - 15.30	Среща с младшия персонал, Принципи 1- 6, 15
15.30 - 17.00	Среща с ръководителите на статистическите отдели за преглед на специфични аспекти от практиката Среща с представителите на ТСБ Представяне на резултатите от изследването за удовлетвореността на потребителите
2-ри ден	Среща с външните участници
09.30 - 10.30	Среща с други производители на данни (министерства)
10.30 - 11.30	Среща с главните потребители
11.30 - 12.30	Среща с главните потребители
12.30 - 13.30	Обедна почивка
14.00 - 15.00	Среща с главните потребители
15.00 - 16.00	Среща с медиите
16.00 - 17.00	Среща с представители на респондентите
3-ти ден	Заклучения
09.30 - 11.30	Среща с ръководството за обобщаване и подробен преглед на списъка с действия за усъвършенстване на принципи 1- 6, 15
11.30 - 13.00	Среща с централното ръководство: заключения, препоръки и последващи действия (одобрени действия)

9. Приложение Б: Списък на участниците от НСИ

Александър Хаджийски	Председател
Екатерина Арнаудова	Заместник-председател
Иларион Иларионов	Заместник - председател
Цветанка Петкова	Главен секретар
Спас Костов	Директор, дирекция “Бизнес статистика”
Тодор Тодоров	Директор, дирекция “Макроикономическа статистика”
Иван Балев	Директор, дирекция “Демографска и социална статистика”
Теофана Генова	Директор, дирекция “Регионална и многоотраслова статистика”
Светлана Ганева	Директор, дирекция “Статистическа информационна система и инфраструктура
Георги Станев	Директор, дирекция “Информационни технологии и административни регистри”
Димитрина Величкова	Директор, дирекция “ФСД и управление на собствеността”
Виолета Георгиева	Директор, дирекция Административно правни и информационни услуги”
Румяна Петрова	Началник отдел “Европейско и международно сътрудничество”
Делчеслава Делчева	Началник отдел "Стратегическо планиране и управление на качеството"
Емилия Данаилова	Началник на отдел "Статистика на външната търговия"
Бойка Тодорова	Началник на отдел "Статистически информационни услуги"
Цвета Микова	Началник на отдел "Публикации"
Иван Скабрин	Началник на отдел "Управление при кризи и ОМП"
Любомир Блатски	Началник на пресцентъра
Йорданка Анастасова	Отдел “Европейско и международно сътрудничество”
Наталия Кьосева	Отдел “Статистически инструментариум”
Бойка Борисова	Директор ТСБ - Монтана
Галина Ханджиева	Директор ТСБ - Русе
Атанасула Настева	Директор ТСБ - Шумен
Таня Александрова	Отдел “Заетост и заплащане на труда”
Костадин Георгиев	Отдел ИСИС
Петър Петров	Отдел “Статистика на околната среда”
Кръстина Танчева	Отдел “Статистика на населението”
Надя Цветкова	Отдел “Статистика на транспорта и комуникациите”

Други национални производители на данни

Емил Димитров	Българска народна банка
Яна Пальова	Министерство на финансите
Марина Стойчева	Министерство на финансите
Севгинар Мустафа	Министерство на земеделието и горите
Василка Гълъбова	Министерство на земеделието и горите
Мариана Тотева	Министерство на земеделието и горите
Християн Грива	Национален център за здравна информация
Красимир Иванов	Национална агенция за приходите

Основни потребители

Румяна Пенкова	Министерство на икономиката и енергетиката
Маргарита Бойкова	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
Драгомир Драганов	Министерство на труда и социалната политика
Сабина Стоева	Министерство на труда и социалната политика
Христина Митрева	Национален осигурителен институт
Любомир Димитров	Агенция за икономически анализи и прогнози
Зорница Фикоска	Агенция за икономически анализи и прогнози
Александър Димитров	Българска търговско-промишлена палата
Маргарита Григорова	Булбанк
Жечко Петров	Българска промишлена асоциация
Лили Дудева	Център за икономическо развитие
Веселка Павлова	Университет за национално и световно стопанство
Соня Чипева	Университет за национално и световно стопанство
Георги Чобанов	Софийски университет "Св. Кл. Охридски"
Любен Томев	КНСБ
Ташо Ташев	КТ "Подкрепа"

Медии

Ралица Василева	Дарик радио
Полина Георгиева	в-к "Капитал"
Цветелина Илиева	Агенция "Ройтерс"
Юлиян Огнянов	Телевизия TV7

Бизнес респонденти

Дафина Пашова	НИКМИ ООД
Величка Иванова	Алианц ООД
Румяна Маркова	Алианц България
Станка Райчинова	Холдинг Пазари "Изток"
Даниела Борисова	Италбул ООД
Петър Денкин	Софарма ООД
Цветанка Нанева	Софарма ООД

Респонденти - домакинства

Елена Аврамова
Калчо Калчев

